

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Skrejšovski.

Zadnjo soboto kasno na večer po dokončanem uredovanju nedeljskega lista smo dobili iz Prage telegram oznanjujoč, da je češki novinar in narodni poslanec Skrejšovski po dolgem zaporu, po dolgi sodnijski obravnavi nedolžen spoznan. Stvar Skrejšovskega je kakor znano ta:

Skrejšovski je dobil leta 1862 koncesijo izdajati časopis „Politik.“ Ta list je bil l. 1868 od c. kr. vlade zatrt, in namestu njega je izhajala „Correspondenz“, ki si je potem zopet ime spremenila v „Politik“, pri kateri pa Skrejšovski nij bil urednik niti izdatelj imenovan, pač pa se je v njegovi tiskarnici tiskala ter je imel nekovo vodstvo nad listom. V neštevilnih pravih je c. kr. sodnija obsojala Skrejšovskemu list, tako da je moral tisoče in tisoče gld. globe plačati. To, da so Skrejšovskega globili, nij vlada videla; pač pa je naglo zapazila, da izdatelj ne plača davka od inseratov. Finančna gosposka je list sekvestrirala, nazadnje pa c. kr. sodnija vmes mešala se, in namestu podpisanega izdatelja, zaprla Skrejšovskega, očitaje mu, da je hotel erar goljufati, da je on pravi izdatelj, oni, ki so kot taki bili zapisani, pak samo na videz postavljeni. Dvesto in devet dni je bil zaprt, na zadnje so sodniki spoznali, da po nedolžnem! Ravno tako njegov administrator Ružička.

Zakaj so Skrejšovskega prav za prav zaprli, to je znano, to je on sam v svojem zagovoru poudarjal. Iz političnih uzrokov! Skrejšovski je bil eden najodločnejših novinarjev, njegov vpliv velik. Kdor zna, kako velikansko moč ima v političnem življenju časopisje, temu je jasno, da je bilo brezobzirnemu Auerspergovemu ministerstvu na tem ležeče, sebi tako nevarnega protivnika, kakor je Skrejšovski, v kraj spraviti. Za to je bil Skrejšovski na ministerski ukaz v zapor dejan. Kdor bi dvomil, da je Skrejšovski bil politični mučenik, ta naj se domisli, kako so vladni časopisi „N. fr. Pr.“, „Presse“ itd. tačas pisali, ko so bili Skrejšovskega baš zaprli. Vpili so, da je vodja češkega naroda goljuf, lump itd. — obsodili so Skrejšovskega in ves češki narod najperfidneje, in se veselili tega, prav po svoji surovi navadi slovano-žrtosti. Zdaj so osramočeni, in ustavoverni „Wiener Tagbl.“ sam priznava blamažo naše vlade, ko v nedeljskem članku javka: „ministerstvo je Skrejšovskega naredilo za najmogočnejšega moža na Češkem“. Pokazalo se je tu, da kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Ali poleg tega se tudi vpraša, kdo bode zadostenje dal zdaj za nedolžnega spoznanemu mučeniku za to, da je moral nad

dve sto dni v samotnem zaporu ždeti, odtrgan od familije, od svojega dela? Kdo mu more satisfakcijo dati za muke, ki jih je imel v več dnij trajajoči razpravi, kjer ga je državni pravnik za navadnega podlega goljufa proglašal pred vsem svetom? Kako bode vlada popravila, kar je zagrešilo njeno časopisje, ko je kamenje metalo na Skrejšovskega in zavoljo njega na cel češki narod? Na to naj si odgovarja vsak pravičen človek sam, in odgovor ne bode izpal ni na korist niti na hvalo vlade, pod katero so se take reči godile.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. marca.

Volilna reforma pride zdaj pred gospodsko zbornico in da bo tam s potrebno večino dveh tretjin sprejeta, zato so skrbela vsakoletna vrivanja dosmrtnih udov gospodske zbornice. Federalistični udje zbornice, ki so se dosedaj vzdrževali posvetovanj, tudi pri tej priložnosti ne bodo vstopili. Kolo naj se naprej vrti, dokler se samo ne prekucne.

Po „**Vat.**“ se zopet o **ministerski krizi** govori v dobro podučenih krogih. Mislilo se je na grofa Alfreda Potočkega, ki pa zdaj nij na Dunaji; knez Jurij Čartorisky pa bi imel sestaviti prihodnjo ministerstvo. Nam se zdi verjetno, da bi se baš zdaj take spremembe godile. Priti morajo še resnejši časi, dejansko se mora dokazati nevarnost ministerskega postopanja, preden se pri nas pravo spoznanje do vrha dokopa.

Izstop poljskih poslancev iz državnega zbora pozdravljajo vsi poljski listi, kot odločni in moški korak, ki je na čast poslancem in deželi. „**Gaz. Narodova**“ pravi, da bode vsa dežela svoje poslance vesela domu sprejela. Za ta uspeh pa se mora Gališko bahvaliti posebno knezu Čartorijskemu in Kačali, katera moža sta zdaj moralna voditelja opozicije na Gališkem. Končno „**Gaz. Narodova**“ terja, da vsi rodoljubi zdaj energično se spravijo na delo; v predstoječim boji naj veže vse enaki čuti; v tej slogi je zmaga. „**Dzienik Poljski**“ pa je prepričan, da je strah mnogih, ka bi poslanci po sprejetji volilne reforme zopet šli v državni zbor, pesimističen. Vlada je sicer skušala, delegacijo k temu pripravljati, pa ona se nij dala spregovoriti. „**Dz. p.**“ upa, da bode krona odvrnila nevarnosti, katere žugajo vsem narodom države. — Sploh vsi federalistični in slovanski listi izrazijo svojo zadovoljnost, da so Poljaki vendar enkrat nastopili edino pravi pot in samo obžalujejo, da se to že nij zdavnaj zgodilo.

Tem ostreje se obsojuje **dalmatinskih** poslancev nesramno babje postopanje. Ti moške so vsled svojega brezznačajnega vedenja izgubili še isto trohico spoštovanja, katero je svet od njih imel, kot dalmatinsko-slovanskih rojakov. Zaslužena kazen pa jih je že doletela. „**Narodni list**“ v Zadru objavlja nezaupnico, katero so vsi narodni dalmatinski poslanci svojim petim tovarišem poslali, ki so po svojem glasovanju za volilno

reformo izdali narod in domovino ter Dalmatince pred svetom osramotili. Po taki izjavi bi vsak poštenjak se odpovedal svojemu mandatu. Tega pa ne pričakujemo od Danila, ki ima debelo kožo in še debelejšo vest.

Vnanje države.

Ruski carjevič naslednik je od carja imenovan za častnega prvosednika ruskega oddeljenja dunajske svetovne razstave.

V **francoski** narodni skupščini je bil v seji 6. marca sprejet II. člen nasvetov odseka trideseterih s 480 proti 142 glasovom. Člen ta določuje, da more predsednik republike svoj veto vložiti zoper vsako postavbo, katero je sklenila narodna skupščina, predno se bere v tretje in zadobi veljavo. Thiers nij bil nazoč. V seji 6. marca je bil sprejet popravek, katerega je nasvetoval poslanec Belcastel, katerega je komisija v soglasji z vlado popravila, in po katerem se ta pravica predsednika ne razteza na temeljne postavbe, s 410 proti 255 glasovom. Lucien Brun z desne stavi popravek, po katerem bi imela narodna skupščina odločevati, kedaj da hoče zaslišati predsednika. Deseilligny z desnega središča govori proti temu popravku, katerega podpira Depeyre z desne. Buffet z desnega središča govori proti vsem popravkom, ter nasvetuje sprejeti načrt odseka, ki zadostuje za sedajni položaj, ter prihranjuje svobodno gibanje za prihodnost.

Na **Španjskem** se vršijo še vedno premembe, kar bode tako dolgo, dokler se sedanja vlada popolnem ne utrdi. Narod v Madridu je zelo razdražen proti radikalnim monarhistom, zaradi njihove opozicije proti republikanični vladi. Ljudstvo v madridskih ulicah je živahno demonstriralo proti njim, a v narodnej skupščini je njihova stranka premočna, da bi se mogla ignorirati. Napravilo se bode najbržeje novo ministerstvo iz udov obeh strank.

Pruski poslanci spoznavajo počasi, kako napačno so ravnali, ko so s takim veseljem sprejeli kraljevo poročilo v zadevi Wagenerja, ter tako kljub zahtevanju javnega mnjenja popustili svojo parlamentarno pravico. Wagener je še sedaj v službi, tako imenovana pregledovalna preiskava proti njemu je bila le komedija brez uspeha. Vrh tega postava tudi ne pozna pregledovalne, temveč le disciplinarno preiskavo proti uradnikom, kateri so se v svojem poslovanju pregrešili. Tudi zoper ministra trgovine se sliši čezdalje več pritožeb, kako zanikarno da opravlja svojo službo. „**Spen. Ztg.**“ prinaša neko za njega zelo kompromitujoče pismo, katero jasno kaže, kako da je pustil goljufom in švindlarjem gospodariti pri denarnih zavodih.

Dopisi.

Iz Novega mesta 9. marca. [Izv. dop.] (Cvet nemčurske kulture. Izvolitev župana. Narodni dom.) Tukajšnji nemškutarji so ustanovili nekako krčemsko društvo, v katerem se bratijo zlasti c. k. lajtnanti, uradniki in peščica družih nemčurjev. Nerad skrunim predale „**Slov. Nar.**“ z dopisi o tej čudni svojati, ali surovost, s

katero je predvčeranjem zvečer označila sama sebe, razžalila in razdražila naše meščane, je taka, da zahteva javnega razglasenja. Slovenski svet naj izve, kaki c. kr. uradniki si med nami služijo kruh za naše davke.

Udije omenjenega nemčurskega društva s kolovodjo Leitmeier-om dež. svetovalcem! so že poprej enkrat, kakor mali paglavci, katerim srajca maha iz hlač, pripeli se iz krčme in fantalinsko v „gänsemarschu“ rogovili po mestnih ulicah, da so ljudje smijali se tem pootročenim starcem.

Predvčeranjem večer pa so v krčmi imeli shod. Vsacega prihajočega uda so počastili s tem, da so tleskali s kuhinjskimi renami, s škafi in s kuhalnico pritrkavali na lonec i. t. d.

Potem so jeli krožiti psovke na nekatere domoljubne goste, ki so čisto mirno razgovarjaje se sedeli pri drugi mizi. Na enkrat, ne da bi bil kak narodnjak motil njih žlobodranje, zavpije neki Vormacher: „Ruhe dort!“ In njegov tovariš Ulepič, c. k. pristav iz Metlike, začne narodnim gostom mir ukazovati, kričeč: „Wer nicht verfassungstreu ist, den schlage ich nieder!“ To so njegove lastne besede, katere razžaljeni gostje potrdijo s prisego, če bo treba. To je nemškutarska in uradniška kultura! Nadlajtnant Dožen začne potem še goniti iz krčme rekoč: „Wer nicht täglicher Gast hier, soll hinaus gehen!“ Narodni gostje potem brez prepira odidejo.

Tako tedaj divja ta neotesana, nemčurska svojat, ker se nadeja zato še protekeje od denašnje vlade! In ona se širokousti z oliko, od nje naj bi Slovence učil se kulture!

Zadnji moj dopis in „Slov. Nar.“ članek o tukajšnjih nemčurskih železničarjih je strašno razsrdil jih, ker je do dobrega osvetil njihove sebične namere in jim zato „štreno“ zmedel. Zdaj ne vedo, kaj bi počeli s tisto „adreso“. Zunaj nekaterih nevednih kmetov, katere so poprej na tihoma pridobili za podpis, ne upajo si zdaj nobenega več ujeti. Od same jeze kar zeleni modrujejo zdaj vsem, kdor hoče jih poslušati: „Naši poslanci naj bodo na Dunaji, naj zastopajo narod! Čemu so pa prevzeli mandat?“ Uboge reve, ki niti toliko političnega pojma nemajo, da bi vedeli, da se tudi brez posesanja v rajhsratu lahko zastopa misel narodnih volilcev, ter da naši poslanci v denašnjih razmerah baš s svojim neudeleževanjem rajhsratovih sej najboljše in edino pravilno zastopajo pravice slovenskega naroda.

Za novomeškega župana izvoljen je zopet naš vrli narodnjak, tukajšnji lekar g. Rizzoli, mož, visoko spoštovan od vseh meščanov. O njegovi izvolitvi je občina zadovoljnost in včeraj mu je čestitalo veliko narodnjakov.

Veselo vam moram poročati o zadevah novomeškega „narodnega doma“. Komaj so se izposlala povabila za podporno udeležbo pri njegovem zidanju, že nam od mnogih strani slovenske dežele prihajajo denarne pošiljatve. Tudi naša narodna duhovščina je med udeleževalci in podpiralci narodnega podvzetja. Posebno naši meščanje in bližnji okoličani vsi goré za ustanovitev „narodnega doma“ in kažejo to s tem, da v ta namen posojajo pa tudi darovaje plačujejo denarne zneske vsak po svoji moči. Redki čin rodoljubja je pokazal naš narodni poslanec pl. g. grof Barbo. Razen daru je podpisal 500

gld. posojila z opombo, da če bo treba, posodi v kratkem še toliko rad!

Čitalnica je k svojemu že nakupljenemu selišču te dnij prikupila še drugo hišo za 2000 gl., ker le tako ji bode mogoče, da v dovoljnem razmerji napravi svoje potrebne prostore. Po že narisanim načrtu bode „narodni dom“ odlično poslopje. V prvem nadstropji dvorana deset sežnjev dolga, poleg dve svitli sobi za branje. Pri tleh priročen prostor za gostilnico in stanovanjske za krčmarja. Za popotne bode preskrbljeno, da bodo lahko prenočevali v snažnih sobah. Prikupljen je zdaj tudi priličen vrt, v katerega obsežji bode keglišče in ledenica. Sploh je gledalo se, da v našem novem „nar. domu“ bode tudi krčmar dobro izhajal; krčemska najemščina bode potem precejšen prinesek, s katerim bode poplačeval se zdaj narejeni čitalničin dolg.

Ako ravno pa je število rodoljubov, ki so več ali manj posojila že podpisali ali poslali čitalnici, precejšno, treba vendar še veliko veliko podpore, ker stroški bodo veliki in zgrada je nujna. Tvarina se že privaža. Meščanje hočejo pri tem kolikor mogoče brezplačno dajati priprege. V tem oziru gre velika hvala tudi našemu odličnemu meščanu gosp. Grmu, ki je čitalnici do sto tisoč opeke zagotovil na daljše upanje. Prvega maja bode „narodnemu domu“ slovesni postavil se temeljni kamen.

Iz Gorice 7. marca. [Izv. dop.] (Znanstvena predavanja.) Veselični odbor naše narodne čitalnice je sklenil v svoji zadnji seji, ka naprave tekoči post dve veliki besedi (16. in 29. mar.) s petjem, deklamacijami in igrami. G. Hribar, naš pevovodja, uže sedaj vadi preko 40 pevcev, tako da smemo prav lepega petja pričakovati.

Nič manje nego z napovedanima besedama pa nam veselični odsek nij ustregel s tem, da je sklenil vsako postno sredo v čitalnici napraviti znanstvena predavanja. Taka predavanja so v navadi po vseh večjih in manjih nemških mestih, kder biva več inteligencije, in tudi v hrvatskih listih smo čitali, da so se v Zagrebu več let zaporedoma snovala in prav pridno obiskovala. Čudno, da se tudi na Slovenskem nikdar do sedaj še na to nij mislilo, vsaj Ljubljana ima dosta narodne intelligencije, da bi bila s vpeljavo te lepe navade tudi druga slovenska mesta vzpodbudila. Toda ker v središču nečete, bomo pa na periferiji začeli. In zakaj bi ne, če moremo. Do sedaj so se oglasili štirje gospodje za predavanja, toda imamo jih razen teh več ko še enkrat toliko, ki bi vsi radi v čitalnici o raznih znanstvenih predmetih govorili, samo ko bi več postnih sred imeli. Govoril pa bode 12. marja prof. Jul. Glowatski: o plinu; 19. marcija prof. Fr. Šuklje: o zgodovinskih ženskah; 26. marca prof. Šantel: o telegrafu; 2. apr. prof. Levec: o protestantovski dobislovenskega slovstva. Če bode stvar dopala, se bode morda po veliki noči nadaljevala ali pa vsaj prihodnjo jesen in pomlad ponovila.

Iz Ljutomera 7. marca. [Izv. dop.] To je čudna svoboda! čuje se v obče mej narodom našega kraja. Brani se nam približati se prestolu našega deželnega očeta, kojemu smo kakor skala stanovitno udani bili, da ne bi mogli prositi pravice, milosti in pomoči v naših zadregah. Kar sta Meternih in Bah kot naravno pravico državlja-

novo smatrala, to se dandenes črni za pregreho. Naši nemškovalni tako zvani svobodnjaki si prizadevajo, da bi deželane, zlasti pa Slovence, vsaj v političnim oziru do Parias-e, hlapce in sužnje potlačili. To je tlačenje, katero je gledé napredka neprenosljivejše, nego nekedanje robstvo. Česar smo se nadejali, zgodilo se je. Ako je v katerega prsih le še iskrica prave svobode, nasprotuje na vse kripje s prošnjo do presv. cesarja proti volilnej prenapredbi. Da bi se to uničilo, poslužila se je vlada vseh mogočih sredstev. Naš okrajni glavar je preizobražen, da bi alà Korinsky in Schönwetter s cepom udrihal. Poleg vsega tega smo peticije čisto privatno in na tihem podpisavali, da bi župane in druge osebe branili vednega nadlegovanja, očitanja in ironičnega zasmehovanja; kajti to je orodje velicega moza z dolgo brado, s kojim hoče on svoje protivnike neaktivne storiti. V tem oziru mu gre vsakako profesura ali pa red. In baš to skrivno podpisavanje je bilo za naše Slovence zanimivo. Uže črez nekoliko dnij smo imeli v naši okolici ne le na stote, temveč na tisoče podpisov. To živo dokazuje politično zrelost našega naroda.

Iz Trnovega na Notranjskem 8. marca [Izv. dop.] V svojem zadnjem dopisu sem posvetil župana Fišerja. Sedaj pa oglejmo enmalo še našega gospoda Šabca in njegovo skrb za srenjsko blagostanje. Da je to mož prav tihe narave, vidi se mu že na njegovej zunajnej površini. In da je res vreden županske česti, naj kažejo sledeče poteze. Že pod njegovim županstvom bili so tukaj francoski železniški podvzetniki. Ponujali so srenji 200 gl., da bi jim dovolila pri tukajšnji bližnji kapeli svete Trojice mrliče svoje pokopavati. Ali prej ko so se pobotali, (ker župan dolgo od svojega predloga odstopiti hotel nij,) so Francozi delo popolnem popustili, in tako je šlo z njimi vred tudi že od njih ponudjenih 200 gl. Prašamo, kdo jih bode srenjski blagajnici nadomestil? — Tudi v teku časa sedanjih podvzetnikov kaže on svojo samovlast v srenjskih zadevah. Na tukajšnjem bližnjem srenjskem spašniku nad Trnovim prodal je na svojo roko podvzetnikom lep in dober kamnolom za precejšne novce (govori se od 200 gl.), od kojih pa računa še nij. Ravno s to vožnjo kamena k železnici so okolo Trnova vsa pota tako razdjana, da srenjčani skoraj svojih pridelkov na gorah in drv k domu dovažati ne morejo. Da bi pa pota popraviti dal, mu pri njegovej naturi še na misel ne pride. Ljudje, koji nikakoršnega posestva nemajo, si ograjujejo srenjske gmajne meni nič, tebi nič, kakor bi bile njih lastnina. Drevje po mlakah tukajšnjih posestnikov smejo gostači brez vsakoršne kazni prosto sekati. Ali se tako povračuje zaupanje srenji? In pri vsem tem našemu županu nikdar na misel ne pride, da bi dal račun od svojega hiševanja. Naša srenja mora imeti pri svojih lepih dohodkih, nabiranih v šestih letih, skoraj brez vsakoršnih izdatkov, lep kapital. Skoraj bi bil še nekaj pozabil. Prav iz zanesljivega vira vem, da pri gg. Jelovšek-u in Šabcu leži okolo 300 gld. denarja od godčevskih licenc, koji znesek je tukajšnji ubožni kasi namenjen in odmerjen. Čudno mora res to biti, da še takega denarja vedno sproti na pravo mesto ne odrajtujeta. Kaj pravi svet k temu? — Kaj poreko enkrat reveži? Ali nij to kri-

vica? Torej gospodje župani, ako imate kaj moštva! položite svoje račune, poravnajte svoje reči in odpovejte se daljnemu županovanju. Ako nemate lupin na očeh, previdite lahko, da srenje do vas nobenega zaupanja več nima. Opravičite se, ako nij res, kar se o vas govori! Če nij res, saj boste še enkrat voljeni. (?)

Vam pa, veljavni možje po vaseh cele fare, svetujemo, da se zberete in posvetujete, ter potem odločno zahtevate, da se v prihodnje cela fara v eno županijo zedini. To vam bode prizadevalo veliko manj stroškov. Pregovor pravi: „V zvezi je moč“, in „kar posamezen ne more, doseže se z zedinjeno močjo.“ Osnujte si županijo s sedežem v Bistrici, ker ondi je naj primernejši kraj.

Imate tudi ondi moža, koji je vreden v prihodnje vašega popolnega zaupanja. On je pošten narodnjak, vrli domorodec in izvrsten gospodar, ki bode tudi vaše interese vredno zastopati, vaše pravice varovati in splošnji blagor skupne srenje pospeševati vsestransko vedel in znal. Pri priliki še kaj.

Iz Hrvatskega 9. marca. [Izvir. dop.] Pečuška mladež zagodla je mačji der diki celega jugoslovanstva Strosmajerju, ko je prigodom svojega povračanja iz Italije v Djakovo v Pečuhu prenočil. Peštanski listi hvale pečuško mladež za voljo „vrlega“ ponašanja pri izvedenju tega čina surovosti. Peštanski listi odobravajo ta čin za voljo tega, ker je Strosmajer baje neprijatelj magjarskega naroda. On nij Magjar, in kot takšen nij niti moralno niti postavno obvezan, magjarski narod okoli vrata griliti. To je lepa logika, da bi moral celi svet pred „magyar-emberom“ pod pretnjem mačjega dera na kolnih klečati! Zakaj Magjari ne delajo mačji der pred palačo ruskega konzula v Pešti?! Saj vendar imajo „Orosza“ (Rusa) za svojega največjega neprijatelja. Hic Rhodus, hic salta. Po celem Hrvatskeju in Slavoniji je vest o pečuškej surovosti v vseh društvenih krogih naj večje negodovanje naredila. Kar je „vrlo“ pečuška mladež Strosmajerju naredila, to smatramo mi, da je magjarski narod naredil našemu narodu. Mi smo subjektivno prepričani, da pečuška surovost nij spontani čin „vrle“ pečuške mladeži, ampak, da je to „vrlo“ mladež nekdo drugi na Strosmajerja našuntal; — pa kdo? Gotovo eden tehle dveh: ali naši Rauchijanci, ali pa ogerska vlada! Verjetnejše je, da ogerska vlada. Naš narod je pod banom Jelačićem pokazal, kako se zna magjarskih napadov braniti. Mi magjarom ne bomo mačji der z mačjim derom vračevali, ampak, če bode enkrat do vračevanja prišlo, vračevali bomo z golim orožjem nemilo za nedrago. Naj Magjari ne bude spijočega leva, ležečega na grobnem spomeniku leta 1845., na Markovem trgu v Zagrebu palih „Ilircev“. Ta lev se ne bo po mačje drl, kadar se bo probudil, ampak rjul bo, kakor se razžaljenemu narodu pristje. Pečuška surovost nij nikaka sramota za Strosmajerja, pač pa žalba za hrvatski narod, katerega prvi sin je on. Strosmajerjevo ime stoji višje, nego da bi ga moglo magjarsko ulično urlikanje doseči, njegova slava je svetovna, ter ne reflektuje na to, da-li jo četiri milijonov magjarskih grlov pripozna. Vsi magjarski škofi, kolikor god jih je na magjarskih škofovih stolih sedelo, ne dajo skupa enega Strosmajerja. — V očigled dogovarjanj med obema kraljevinskima deputa-

cijama je surovost pečuških Ladislaus-Bubusov grdi zaškripec. Vpraša se: kaj so faiseuri pečuške uličnjade doseči hoteli, in kaj so res dosegli? Če so hoteli Strosmajerja v našem javnem mnenju za nekoliko klinov nižje potisniti, so se prevarili: mi njega štujemo od seh mal še bolje nego smo ga že poprej štivali, in sicer bo naše odsehalnje štovanje na ravnost demonstrativno. Če so hoteli njega osobno razžaliti, so se tudi zmotili: Strosmajer je kot vodja našega naroda tako rekoč njegova personifikacija, in zavoljo tega je njegovo razžaljenje, razžaljenje celega našega naroda. Pečuška uličnjada zavzela je tako vse naše mišljenje, da denes o drugih naših političnih zadevah niti najmanjšo stvar poročati ne morem.

Domače stvari.

— (Odgovorni urednik) našega lista g. Semen je bil včeraj pred sodnijo klican in je na svoje začudenje čul, da ga ljubljansk človek, čegar ime nij bilo nikoli v našem listu in o katerem niti čul nij — za razžaljenje časti toži! Povod je neka lokalna notica med „domačimi stvarmi“.

— (Rojanska čitalnica) napravi 16. marca tombolo. Vabijo se vsi častiti udje. Začetek ob 6. uri. — Prosi tudi vse ude, kateri so z društveno plačo do avgusta 1872 zaostali, da bi blagovolili to do konca marca t. l. poravnati, sicer ne morejo biti več v društveni knjigi vpisani.

— (Umor.) Pri Zagorji na hribu v sodnijskem okraji litijskem so našli mrtvega človeka, ki je dalje časa pod snegom ležal. Nij bil več spoznati. Sumi se, da je nek hlapec, ki je bil lani o sv. Petru izginil. Najden je bil blizu neke bajte, kjer je njegova „ljubica“ stanovala. Preiskavanje se je začelo.

— (Smrt podganam!) Vsa ces. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem in menda tudi drugod so dobila od ministerstva nalog, da izrečejo svoje mnenje, kje in koliko „podganoslovcev“ bi se po deželi nastavilo. Ministerstvo misli, da bi za Kranjsko zadoštovala tri sistemizirana mesta podganoslovcev, ki bi potem potovali po svojih okrajih ter podgane in miši pobijali. To nij šala. Trihinska bolezen se namreč najbolj po podganah raznaša, katerih meso je navadno polno trihin. Zato namerava ministerstvo po vsej Avstriji organizovati sistematično ubijanje podgan in miši. In zdaj naj še kdo reče, da ministerstvo ne skrbi očetovsko za svoje po miših in podganah mučene narode! Kar je v Avstriji najprej treba, to ministerstvo najprej dela. Kaj so državopravna in narodna vprašanja, če pa podgane s svojimi trihinami Avstrijo izpodjedajo!!

Razne vesti.

* (Pismena tajnost.) Ne samo pri nas, tudi na Češkem in Moravskem se c. k. organi malo brigajo za postavo o pisemski tajnosti. V Strakonice sta prišla dva zapečatena lista z razločno pisanimi nadpisi na okrajnega tajnika, pa po pomoti pismošče bila c. k. glavarju odana. Ta jih je brez pomisleka odprl in pozneje rabil kot dokaz v preiskavi proti tajniku zaradi nabiranja podpisov proti volilni reformi.

* (Kaki so Nemci.) Nemci veliko vedo praviti in peti o „deutscher Fleiss“ — „deutsche treue“ — „deutsche tugend“ — „deutsche sitte“ itd. itd. V dobro nem-

ško „N. Fr. P.“ se pa piše iz Strasburga, da so nemški uradniki, katere je novi nemški rajh „božje bojazni“ v Elzas in Lotring poslali, skoro sami falotje. V „N. Fr. P.“ beremo med drugim v tem dopisu: „Čez državne uradnike, ki so jih iz Pruskega semkaj poslali, se vedno glasneje pritožujejo. Da jih iz službe izpuščajo zaradi zadolženja, da izginejo za vselej zapustivši nepoplačane račune krojačem in čevljarjem, brivcem in rokovičarjem, to so celo navadne, vsakdanje reči, in po pravici sličimo Strasburžane jezno izjavljati. „Vi ste nas z lepo vrsto vaše obilnosti osrečili!“ Naj pa se tudi zgodi kar koli hoče, ponočno rogoviljenje in hrup po ulicah, lehkomišljeno napravljenje dolgov in očitno pohujševanje, pri vsaki taki reči se Prusi imenujejo“. Nov dokaz za trjenje „N. Fr. P.“, da od Sedana je kraljestvo strahu božjega in lepega vedenja celo drugače postalo.

* (Zakonska obljuba deklicam in gospem.) Poslednji čas so porotniki v Londonu — večjidel očetje hčera zmožnih za ženitev nedvomljivo — na tožbe deklic in gospoj zaradi odškodovanja za njim dane ženitne obljube tako ugodno sodbo izrekli, da na to novo vrsto pridobitve ženskega spola v nekaterih tamošnjih listih z bežbožnim zasramovanjem kažejo. Gaja se pa to tako le: Ženska osoba mora umeti koketiranje in ne marati za brbljanje ljudi; potem obrne svoje oči na kacega bogatega, neoženjenega moža, ga pritira dotle, da ji zakon obljubi, ji tudi piše, ona pa pisma skrbno shranjuje; potem mu pa da slutiti, da ona in njena žlahta nij ravno tako prijetna za možitev, kakor si je on mislil. Začne mu dopisavati, kar ga popolnem ostraši, dokler ne dobi od odvetnika pisma, ki mu pove, da je tožba vložena. Nasledek tega je, da mora po 500, 800, 2500 funt. sterlingov plačati, kar se je v zadnjih mesecih jako velikrat pripetilo. Po angleških postavah in sodnijskih praksah pa morajo to le moški, ne pa ženske plačevati.

Narodno-gospodarske stvari.

— **Kmetijsko društvo za vse Slovence.** Članek, katerega nam je o tej zadevi poslal g. Čolnik, in kateri je bil v šte. 53. „Slov. Naroda“ natisnen, priobčuje tudi goriška „Soča“, pa mu dodaje sledeče vrste: „Ta sestavek nam jako dopade; priporočamo ga Slovencem na Goriškem, pa tudi merodajnim krogom naše domovine, da glas vrlega gospoda Čolnika ne ostane glas vpijočega v puščavi. Mi Goričani smo najbolj prepričani, koliko nam koristi naše lahonsko kmetijsko društvo; za nas bi bilo bolje, da ne bi ga bilo, kajti še to malo pravice, ki jih imamo, bi nam ono rado kratilo, kakor na priliko je hotelo spraviti kmetijsko šolo iz Gorice v Kormin, da jo tam popolnem poitalijanči; znano nam je še več družih slučajev, o katerih bi nam znal gosp. prof. Povše kaj povedati, ker imam priliko spoznavati merodajno gospodsko — kmetijske kroge italijanske. — Mi Goriški Slovenci tedaj hrepenimo po zedinjenem slovenskem kmetijskem društvu, kakor riba po vodi in komaj čakamo, da se nam v tem obziru pomaga. — Kaj pravi k temu merodajna gospoda iz središča Slovenije? Na podporo in pristop mnogih goriških rodoljubov sme gotovo računati.“

— V vprašanji loške ali predilske železnice smo se kakor znano vedno reservirano držali. Priobčevali smo samo pozitivne reči, ali pa s polnim imenom podpisane članke. Eden tacih nam zopet dohaja od našega rojaka inženjerja Ivana Breliča, posestnika in direktorja rudnikov na Ogerskem. On piše:

V „Slovenskem Narodu“ od 24. oktobra 1872 št. 149 ste bili tako dobri moj članek o predilski in loški železnici ponatisniti. Tačas sem omenjal zadržanje kranjskega deželnega zbora v tej narodno-gospodarsveni zadevi. Zdaj stvar začena tako za loško,

kakor za predilsko železnico najžalostnejši sad roditi. Več dunajskih listov zagovarja z veliko odločnostjo loško železnico, nasproti pa se vse mogoče inektive delajo proti predilski. To je dokaz, da neka mogočna roka vse mogoče inscenira, da bi oba projekta zadušila. Pa berem v Vašem listu od 20. febr. t. l. št. 42, da je konsorcij loške železnice zboljšano tračo s proračunom stroškov za 24,427,129 gld. trgovinskemu ministerstvu predložil, kateri konsorcij to železnico v treh letih brez poročila obresti od strani države zidati hoče. Ako mi svojo revščino v pošteb jemljemo, ako zopet bogatejšim faktorjem naše domovine Avstrije v oči pogledamo, najdemo to dejanstvo stvar vsako leto vračajočo se: da v mesecu septembru nastane pomanjkanje denarjev, ki traja navadno do januarja. To modrost goje direktorji nacionalne banke, ki dobro razumejo svoj lasten dobiček, zato da pač drevesa do nebes ne rasto. Tem je proketo malo na tem ležeče, da-li avstrijski kredit v vnanjih državah s to prakso trpi ali ne.

To predpostavljajoč hočem omahljivost naših gospodarstvenih razmer vsem onim v spomin poklicati, kateri se od kacega zgoraj omenjeni kliki pripadajočega matadora za nos voditi dajo: da se kaka 15 milj dolga železnica brez državne garancije s stroški od čez 24,000.000 gld. kedaj v naših zdanjih razmerah zidati more! Za to je treba jako močne vere — a pri železnica je vsled praktičnih izkustev vera malo vredna, ker brez denarja ta vera nazadnje najzvestejšo dušo do prepričanja spravi, da se je motila.

„Inter duos litigantibus“ južna železnica „gaudet“ — to se bode zdaj zopet uresničilo. Južna železnica ima v svojem opravilstvu vplivne osebe, — jaz hočem samo eno imenovati, ta je vitez von Hopfen, prvosednik poslanske zbornice v baraki pred škotskimi vrati.

Tedaj moji ljubi Slovenci iz Kranjskega, spoznajte vendar enkrat, da ste na kriv pot zadeli s svojim postopanjem v tem vprašanju — in tako se vam bode povsodi godilo, če vi vašo denašnjo prakso še dalje izvršujete. Spoznanje samega sebe proužroči poboljšanje, potem se bode varovali, vas tako za nos voditi. — Natorično je, da v vnanjih državah ne kupujejo negarantiranih papirjev — torej Avstrija naj bi vaših 24,000.000 gld. prevzela — katera vedno trpi na denarnih krizah!!! Svetujem vam, zanaprej ekonomična vprašanja, ki zadevajo Adrijo, resneje in ne enostransko obravnavati, potem bode v svojem in v interesu za vami bivajočih dežel, ki si cenejše transportiranje svojih potrebščin od Adrije iskreno želé, zmagali. Tako pa ste le špekulaciji žrtva.

Ivan Brelič.

Dunajska borsa 10. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	—	—
1860 drž. posojilo	105	25	—
Akcije narodne banke	980	—	—
Kreditne akcije	339	25	—
London	109	15	—
Napol.	8	73	—
C. k. cekini	—	—	—
Srebro	107	90	—

Matej Soršak

v Kropi na Gorenjskem (Oberkrain).

Nij varno več brez **revolverja** kam iti; naj si ga kupi, kdor hoče smrti otet biti; le malo velja: 7 m/m, 9 m/m, 12 m/m samo 8 gld. 40 kr., 10 gld. 40 kr., 12, 14, 16, 18, 20, 22, 25 do 30 gld. n. d. še više. Prodajam puške, ki se od zadaj in od spredi bašejo, kakor tudi izbine tarčne puške; tudi pištole in patrone, po najnižji fabriški ceni in sicer po poštnem povzetju (Nachnahme). Kdor denar naprej pošlje, dobi provizijo. (79—1)

Tuji.

7. marca.

Europa: Proj iz Radoljce. — Mazanek iz Trebiža. — Popovič iz Novega grada. — Dr. Altschul iz Dunaja. — Dolene iz Razdrtega.

Pri Elefantu: Bedah iz Monakovega. — Grebene iz Velikih Lašč. — Hubiles iz Trebiža. — Košir iz Cicovega.

Pri Mallieu: Wollheim iz Dunaja. — Vavska — Gallenfels. — Lenneis iz Dunaja. — Hartmann iz Dunaja. — Pelle iz Celja.

Svetovna razstava

1873.

Centralna pisarna svetovne razstave za „potovanje in stanovanje“ na Dunaji

je glavno opravilstvo za Kranjsko oziroma za Ljubljano podpisani pisarni naložila. Obiskovalci svetovne razstave si znajo lahko že denes stanovašišča za dobo svojega pomudka na Dunaji stanovito najeti in naj izvolé v tej zadevi se z določnimi naročili na podpisanega obrniti.

Sestave potovanja, dnevi odhoda z železničnimi vlaki centralne pisarnice, sprejemni postaji, vozninske cene i. t. d. se bodo v kratkem naznanile. (65—2)

Annoncen-Bureau v Ljubljani,
na glavnem trgu 313.

F. Ks. Müller.

V Kamniku

se daje štacuna na prav dobrem kraju precej v najem.

Kdor hoče natančneje pogoje izvedeti, naj se obrne na (78—2)

Franceta Prašnikarja,
št. 19 v Kamniku.

Peštansko zavarovalno društvo

je sprejelo gosp.

Miroslav Drenik-a

za svojega popotnega uradnika, in mu je dalo popolno oblast, zavarovati zoper škodo po ognji in na življenje, sprejemati asekurančne denarje in sploh storiti vse, kar utegne biti društvu na korist.

Podpisano glavno opravništvo prinaša to slav. občinstvu na znanje, ter ob enem izreka, da prevzame „**Peštansko društvo**“ poročstvo za vse po gospodu **Miroslav Drenik-u** sprejete naročila, zavarovalne zneske, naplače, ali druge naredbe, ter ga priporoča slav. občinstvu in vsem gosp. okrajnim agentom z vso častjo.

Glavno opravništvo za Kranjsko v Ljubljani.
Franc Drenik.

(63—3)

Peštansko zavarovalno društvo se je spöčelo l. 1864, in podaje svojim udom poročstva nad 6 milijonov gld. v glavnem kapitalu, v rezervah in letnih zavarovalnih dohodkih.

Od l. 1864 do l. 1871 je „**Peštansko društvo**“ škode plačalo nad 7½ milijonov gld.

Peštansko društvo zavaruje zoper škodo po ognji:

poslopja, malne, pile, hišno orodje, kupčijske zaloge, klajo, poljske pridelke, in sploh vse premakljivo blago; potem zavaruje:

Zereala in zerealne šipe **zoper razlom**; in zavaruje na **človeško življenje** po 15 različnih načinih, to je: za doto, na pokojščino, na zapuščino po smrti itd. itd.

Posestvo

pol ure hoda od Ljubljane oddaljeno, v mičnem kraju ležeče, v najboljšem stanju, z 41 orali njiv, travnikov, gozdov in lepih vrtnih nasadeb, z veliko vinsko kletjo vred je z dobrokupnimi pogoji na prodaj.

Razjasnila daje „**Annoncen-Bureau**“ v Ljubljani, na glavnem trgu 313. (77—1)

Zeló vesela

poročila

o ozdravljanji najrazličnejših bolezni.

Gospod dvorni založnik **JANEZ HOFF.**
glavna zaloga,

Dunaj, Kolovratring št. 3.
poprej: Kärntnering št. 11.

Brod (v Slavoniji) 12. aprila 1872. Vseli me, da Vam morem poročati o dobrem uspehu Vaših sladovih izlečkov. Zlasti pa je sladova čokolada, katero sem večkrat vsled slabe prebave kot krepilno, lahko prebavljivo in slastno zdravilo z izvrstnim uspehom zavžival. Denes Vas prosim, da mi pošljete kakor hitro mogoče po poštnem povzetju en funt sladove zdravilne čokolade št. 1 in 2 zavitka sladovih bonbonov za prsa.

Dr. Schulhof, c. k. nadzdravnik.

Kostrin, 14 okt. Vaš izvrstni sladov izleček, ki ste mi ga zadnjič poslali, je zopet kakor že vedno, pokazal, svojo zdravilno moč pri mojem bolehnem telesu. Revmatična in čutniška bolezen je, hvala Bogu, vsled zavživanja zdravilnega sladove izlečka vedno bolje ponehala, in morem zopet z veseljem naprej službovati. (Novo naročenje.) **Konrad,** učitelj

Schönlinde, 7. decembra. Prosim, pošljite mi še 2 škatli Vaših tako izvrstnih praškov iz sladove čokolade. Uspehi nad vsem priakovanjem. **Julij Kögler.**

Se dobiva pravi „v Ljubljani pri gg. Mart. Golobu in Ed. Mahru; v Vipavi pri g. Ant. Deperisu. (8—3)